

HAROLD GARFINKEL’İN ETNOMETODOLOJİSİ AÇISINDAN GÜNDELİK DİL

Pınar SÜNGER*

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi 16.03.2021
Kabul Tarihi 03.04.2021
Yayın Tarihi 15.06.2021



Prof. Dr. Erdoğan Boz danışmanlığında yürütülen "Harold Garfinkel'in Etnometodolojisi Açısından Gündelik Dil" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

DOI: 10.48147/dada.21

Yazar Bilgisi

*



<https://orcid.org/0000-0002-0764-7830>

pinaarsunger@gmail.com

Anahtar Kelimeler

Atıf Bilgisi

ÖZ

Sosyolog Harold Garfinkel’in çalışmalarıyla başlayan etnometodoloji, toplumun üyeleri arasında kullanılan metotların araştırılması olarak bilinen bir kavramdır. Etnometodoloji bu metotları araştırırken diğer sosyologlardan farklı olarak gündelik hayatı ve gündelik hayatın işleyişindeki en önemli unsur olan gündelik dili kendine hareket noktası olarak belirler. Garfinkel toplumsal düzenin tek başına bir gerçeklik olmadığını ve toplumun üyeleri tarafından oluşturulduğunu göstermek için deneyler yaparak *normale dönmeye çalışma, vesaire ilkesine başvurma, perspektiflerin karşılıklılığını sağlama ve dokümanter araştırma metodu/belgeleme* yöntemlerini tespit eder. Bu yöntemleri tespit etmek için yapılan deneylerde başta Garfinkel olmak üzere diğer pek çok etnometodolog *pratik icra/başarı, anlamın bağlama gönderimliliği (dizinsellik), refleksivite, açıklanabilirlik* ve *üye* kavramlarını kullanır.

Çalışmada, senaryo metni (Babam ve Oğlum) bağlamı dikkate alınarak bağlam içerisinde etnometodolojinin temel kavramlarından *anlamın bağlama gönderimliliği ile açıklanabilirlik; üyelerin yöntemlerinden ise normale dönmeye çalışma, vesaire ilkesine başvurma ve dokümanter araştırma metodu/belgeleme* yöntemlerinin ‘gündelik dil’e uygunluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak Garfinkel’in etnometodolojisinin uygulamadaki başarısı veya uygunluğu teyit edilmiştir.

Etnometodoloji, gündelik dil, Harold Garfinkel, dil sosyolojisi, dil felsefesi.

Sünger, Pınar (2021). “Harold Garfinkel’in Etnometodolojisi Açısından Gündelik Dil”. *Uluslararası Disiplinler Arası Dil Araştırmaları (DADA) Dergisi*, Sayı: 2021/2, Haziran, s. 73-87.

DAILY LANGUAGE FOR THE ETHNOMETHODOLOGY OF HAROLD GARFINKEL

Pınar SÜNGER*

Article info

Submitted 16.03.2021
Accepted 03.04.2021
Published 15.06.2021



DOI: 10.48147/dada.21

Authors info

*



<https://orcid.org/0000-0002-0764-7830>

pinaarsunger@gmail.com

Keywords

Cite this article as

ABSTRACT

Ethnomethodology, which started with the work of sociologist Harold Garfinkel, is a concept known as the research of methods used among members of the society. When ethnomethodology explores these methods, unlike other sociologists, it determines daily life and the most important element in the functioning of daily life as its starting point. Garfinkel defines methods to document / investigate to try to return to normality, to resort to the principle of similarity, to ensure the reciprocity of perspectives, and to show that social order is not a reality alone, but is created by members of society. Many other ethnomethodologists, especially Garfinkel, use the concepts of practical performance / success, indexicality, reflexivity, explainability, and members in experiments to determine these methods.

In the study, considering the context of the script text (My Father and My Son), one of the basic concepts of ethnomethodology, meaning can be explained with context reference; and trying to return to normal from the methods of the members, applying to the principle of etc. and the conformity of the documentary research method / documentation methods to the 'daily language' were tried to be determined. As a result, the success or appropriateness of Garfinkel's ethnomethodology in practice has been confirmed.

Ethnomethodology, Harold Garfinkel, daily language, language sociology, philosophy of language.

Sünger, Pınar (2021). "Daily Language For The Ethnomethodology Of Harold Garfinkel". *International Journal of Interdisciplinary Language [JILS] Studies*, Number: 2021/2, June, p. 73-87.

GİRİŞ

Etnometodoloji, gündelik hayatta, üyelerin toplumsal düzeni nasıl sağladıklarına dair yöntemlerin araştırılmasıdır. Gündelik hayat dediğimizde ise Demir (2018)’in mucizelerin mucizesi olarak nitelendirdiği dil bilhassa da gündelik dil kavramı aklımıza gelir.

Gündelik dil kavramı, mantıkçı pozitivistlerin savundukları ideal dil anlayışına karşı Wittengenstein tarafından ortaya atılmış olan bir dil anlayışıdır. Gündelik dil kavramıyla birlikte artık günlük hayatın önemli bir parçası olan dil, daha çok dikkat çekmeye başlar.

Bu çalışmada etnometodolojinin gündelik dile uygunluğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçtan hareketle çalışmanın kuramsal bölümünde etnometodolojinin kaynakları ve tarihi hakkında bilgi verilmiş, etnometodolojinin temel kavramları ve üyelerin yöntemleri tanıtılmıştır. Ardından felsefede ve dil araştırmalarında gündelik dil kavramı hakkında bilgi verilmiştir. İnceleme bölümünde ise bütüncü kabul edilen eser bağlamında gündelik dile etnometodolojinin kavramları açısından bakılıp elde edilen bulgular ortaya konulmuştur.

1. ETNOMETODOLOJİNİN KAYNAKLARI

1.1. Parsons ve Eylem Teorisi

Parsons, insan eyleminin daima normatif ya da gayri rasyonel bir boyuta sahip olduğunu iddia etmiştir (Smith, 2005: 42). Parsons’a göre, bizleri aşan ve yönlendiren değerleri paylaşıyoruz. Aramızdaki iletişimin -dil gibi- belirli bir kullanım durumunda önceden hazır, içsel, sürekli ve istikrarlı kaynakları olarak yararlandığımız sistemler aracılığıyla sağlandığı doğrudur. Ancak etnometodoloji problemi farklı bir biçimde ortaya koyar: aktör ve durum arasındaki ilişki sabit ve değişmez değildir, kültürel içerikler veya kurallar sayesinde ve yorumlama süreçleriyle üretilir. Bu görüş sosyolojik paradigma değişikliğinin bir ifadesidir: etnometodolojiyle Parsons’ın normatif paradigmasından yorumcu bir paradigmaya geçilir (Coulon, 2015: 12).

1.2. Sembolik Etkileşimcilik

Simgesel etkileşimcilik dil ve anlama yönelik ilgiden kaynaklanmaktadır. Bir simge, başka bir şeyi dile getiren bir şeydir. Belirli bir nesneyi ifade etmek için kullanılan sözcükler, aslında ifade ettiğimiz şeyi temsil eden birer simgedir. Örneğin, ‘kaşık’ sözcüğü yemek yemek ya da çorba içmek için kullandığımız mutfak aletini betimlemek için kullanılan bir sözcük diğer bir ifadeyle simgedir. Sözcükler dışında birine el sallamak, kaba veya nazik bir beden hareketi yapmak da simgesel değer taşır. İnsanlar zengin bir simgesel evren içerisinde yaşadıklarından, bireyler arasındaki neredeyse bütün etkileşim, simgelerin değer tokuşundan kaynaklanmaktadır (Giddens, 2012: 57-58).

Her ne kadar etnometodoloji için kesin olarak sembolik etkileşimci geleneğin bir kolu denemezse de onunla ortak olan birçok yönü vardır. Aralarındaki ortak noktalar; çözümlemenin odağını bireyler arası yüz yüze ilişkilerin oluşturması, dilin önemi üzerinde durulması, empirik gerçekliğin incelenen insanların bakış açısıyla açıklanması, toplumun nesnel yanlarının olduğu kadar özneliğinin de önemsenmesi ve konvansiyonel sosyolojide kullanılan metodolojinin eleştirisidir (Poloma, 1993: 242).

1.3. Goffman’ın Dramaturg Analizi

Goffman’ın çalışması, aktörlerin izlenim yaratmak için bir toplumsal sahnede hareketlerini nasıl yönlendirdikleriyle ilgilendiği için onun yaklaşımı çoğu kez etkileşimci *dramaturg okul* olarak anılmaktadır (Turner, 25 Mayıs 2020).

Goffman, etnometodolojik düşüncenin temel ilham kaynaklarından Schutz gibi, insanların yalnızca bir gerçeklik duygusu yaratmak ve bu duyguyu devam ettirmek için izlenimleri aktif olarak yönlendirmeye çalışmakla kalmaz. Aynı zamanda durumun bozulmaması için tartışmalı konuları görmezden gelmeye çalışacaklarını, ayrıca pek çok konuyu sorgulamadıklarını veya içinde buldukları

durumu sorgulamamaya, hiç değilse ortak bir gerçeklik anlayışından uzaklaşmamaya çalıştıklarını öne sürer ve bütün bu temalar etnometodolojinin bir parçasıdır (Tatlıcan, 2011: 152).

1.4. Fenomenoloji ve Fenomenolojik Sosyoloji

Encyclopedia of Sociology'de fenomenoloji, "birey ve onun bilinçli deneyimleriyle başlayan ve daha önceden var olan kabuller, ön yargılar ve felsefi dogmalardan kaçınmaya çalışan bir yöntemdir. Fenomenoloji olayları (görünüşleri) toplumsal aktör tarafından 'doğrudan doğruya' algıladığı şekilde inceler." (Wallace, Wolf, 2012: 803). Craib'e göre fenomenoloji sadece bilincin yapısı ve işleyişiyle ilgilenir. Fenomenolojiye göre içinde yaşadığımız dünya bilincimizde yaratılır (Craib, 19 Mart 2020).

Schutz, Husserl'in fenomenolojik düşüncelerini sosyolojiye taşımış, bu düşünceleri yorumlayıcı teorilerle birleştirmeye ve gündelik yaşam fenomenine uygulamaya çalışmıştır. Özetle Husserl'in fenomenolojik felsefesine dayanarak toplumsal yaşamı başka şekilde kavramlaştırmaya çalışmıştır. Bu nedenle geliştirdiği teori *fenomenolojik sosyoloji* olarak adlandırılmaktadır (Şavran, 2013:124).

2. HAROLD GARFINKEL VE ETNOMETODOLOJİ

'Etno-metod-oloji' ifadesi, basitçe, "toplumun üyeleri arasında kullanılan metotların araştırılması" olarak veya daha tam bir ifadeyle "toplumun üyeleri arasında kullanılan gerçeği anlama ve değerlendirme metotlarının araştırılması" biçiminde anlaşılabilir (Cuff, Sharrock, Francis, 2013: 176).

Etnometodolojik hareket üniversite öğrenimine 1946'da Parsons'ın yönetiminde başlayan, 1917 doğumlu sosyolog Garfinkel'in çalışmalarıyla başlar (Tatlıcan, 2011: 146). Garfinkel, Talcot Parsons ile çalışmasına rağmen fenomenolojik düşüncelerden ve özellikle Alfred Schutz'un düşüncelerinden büyük ölçüde etkilenmiştir. Doktorasından itibaren bütün çalışmalarının temel konusu gündelik yaşamın yapısı olmuştur. 1967 yılında yayımladığı *Etnometodolojide Araştırmalar* adlı eseriyle ayrı bir sosyolojik yaklaşım olarak etnometodolojiyi kurduğu kabul edilmektedir (Gönç Şavran, 2013: 147).

Garfinkel (1967: 11), etnometodolojiyi "öznel ifadelerin (indexical expression) ve gündelik yaşamın örgütlenmiş, sanatsal, devam eden, muhtemel edinimleri gibi diğer pratik eylemlerin incelenmesi" olarak tanımlar (Poloma, 1993: 244).

Garfinkel'e göre, "Toplumsal pratikler, organizasyonunu şekillendirdikleri rutin gündelik etkinlikler aracılığıyla sürdürülür ve bu rutin etkinlikler içinde 'oluşumlar' olarak ortaya çıkarlar." Bu görüş Garfinkel'i öznel deneyimin (temel veya varoluşsal) önceliğine Kartezyen vurgular içeren fenomenolojiden uzaklaştırır ve 'durumsal eylemleri' 'kamusal olarak' ['müştereken'] yorumlanan dilsel formlar olarak araştırmaya yönelir. Bu hareketin yönünün Austin'e ve geç dönem Wittgenstein'a doğru olduğunu görmek zor değildir. Zira, edimsöz edimler kavramı veya Wittgenstein'ın "sözler aynı zamanda edimlerdir" açıklaması, felsefi amaçlardan ziyade betimleyici amaçlara hizmet etse de Garfinkel'in üzerinde durduğu problemlerle yakından ilişkilidir (Giddens, 2016:56).

Garfinkel'in asıl inceleme nesnesi gündelik hayattır ve bunu *Etnometodolojide Araştırmalar* adlı çalışmasının "Giriş" bölümünde açıkça dile getirir:

Sokaktan ve uzman birinin sosyoloji yaparken 'gerçek dünya'ya her referansı, fiziksel veya biyolojik olaylara olduğunda bile, gündelik hayatın organize etkinliklerine bir referanstır. Bu yüzden, Durkheim'in sosyolojinin temel ilkesinin toplumsal olguların nesnel gerçekliği olduğu fikrine ilişkin belirli yorumlarda vurgulananın aksine, bu kitaptaki yazılarda toplumsal olguların nesnel gerçekliği olarak gündelik hayatın müşterek etkinliklerinin süregelen icrası alınır (2014: 7).

3. ETNOMETODOLOJİNİN TEMEL KAVRAMLARI

3.1. Pratik İcra/Başarı

Etnometodologlar toplumsal hayatın ortak gerçekliklerine diğer sosyologlardan daha yakın olmayı hedefler. Bu sebeple deneyimle daha yakından ilgilenirler. Bu ilgi onların metotlar ve veri toplama tekniklerinde olduğu gibi teorik yapının unsurlarında da değişiklikler yapmalarını gerektirir. Etnometodologlar gündelik hayattaki olguların “bilimsel betimlemenin süzgeci”nden geçerken çarpıtıldıklarını varsayarlar. Sosyolojik betimlemelerde genel olarak aktörün –başka bir ifadeyle üyenin- pratik deneyimleri ihmâl edilir ve aktör irrasyonel bir varlık olarak alınır. Etnometodologlar geleneksel sosyolojik görüşün toplumsal gerçeklik anlayışını reddederler. Onlara göre, geleneksel sosyologlar peşin bir kabulle, istikrarlı bir normlar ve göstergeler sisteminin aktörler tarafından paylaşıldığını ve sosyal sistemi düzenlediğini varsayarlar. Sosyolojinin “modeller” olarak adlandırdığı şey etnometodoloji tarafından “aktörlerin süregelen bir icrası olarak” görülür. Garfinkel ve Sacks, tanınmış bir makalelerinde, “toplumsal olgular üyelerin başarıları/icralarıdır” görüşünü savunur (Coulon, 2015: 28-29).

3.2. Dizinsellik (Indexicality) ve Anlamın Bağlama Gönderimliliği

Garfinkel’in en ünlü terimlerinden biri *bağlama gönderimliliği*dir. Bu terim ilk kez -Garfinkel değil- dil felsefecileri tarafından kullanılmıştır (Cuff, Sharrock, Francis, 2013: 180).

Bağlama-gönderimlilik (dizinsellik), dilbilimde, tümce veya sözcüklerin farklı bağlamlarda farklı anlamlara gelmesini anlatır. Örneğin “yağmur yağıyor” cümlesi bulunduğu bağlama göre farklı anlamlar ifade edebilir (Tatlıcan, 2011: 166).

Garfinkel’e göre, doğal dilin tamlığı ancak bağlama bağlı olarak ortaya çıkar. Doğal dil kullanıldığı ve konuşulduğu bağlamlardan bağımsız bir anlama sahip olamaz (Coulon, 2015: 30).

3.3. Refleksivite (Reflexivity)

Refleksivite en genel anlamıyla bir şeyin kendi kendine geri dönmesini ifade eden bir kavramdır. Hem etnometodolojide hem de Garfinkel’in çalışmalarında önemli bir yer tutar (Gönç Şavran, 2013: 149-150).

Refleksivite bilinçli düşünme değildir. İnsanların refleksif pratiklere sahip olmaları, insanların yaptıkları şeyler üzerinde bilinçli olarak düşündükleri anlamına gelmez. Garfinkel, refleksiviteyi toplumsal düzeni sürdürme ve kavrama konusunda bir engel olarak almak yerine, bu sürecin temel bir koşulu kılar (Coulon, 2015: 35-36).

3.4. Açıklanabilirlik

Açıklama, insanların dünyayı anlamak için açıklamalar sunmaları sürecidir. Bir açıklama yapmak, davranış üzerinde düşünmek ve bu davranışı kendisi ve diğerleri için anlaşılır veya anlamlı kılmaya çalışmaktır. İnsanlar bunu sürekli yaparlar ve bu esnada toplumsal dünyayı sürekli olarak ve pratik bir biçimde yaratır ve yeniden oluştururlar. Etnometodologlar, karşılıklı konuşma çözümlerine büyük önem verdikleri için hem insanların açıklamalarını çözümlenmeye çalışırlar hem de bu açıklamaların diğer insanlar tarafından onaylanma ve reddedilme biçimleriyle ilgilenirler (Tatlıcan, 2011: 162).

3.5. Üye

Bir üye sadece nefes alıp veren ve düşünen birey değil, aynı zamanda etraftaki dünyaya anlam kazandıracak araçları icat etmesini sağlayan bütün bir işlemler, metotlar, etkinlikler ve teknik bilgi topluluğunun bilgisine sahip kişidir (Coulon, 2015: 41). Başka bir deyişle ‘aktör’ün etnometodolojideki karşılığıdır.

4. ETNOMETODOLOJİDE ÜYELERİN METOTLARI

Garfinkel'in *Etnometodolojide Araştırmalar* adlı eserine baktığımızda karşımıza belirgin olarak dört üye metodu çıkar:

i. *Normale dönmeye çalışma*: Etkileşim sırasında taraflar herhangi bir belirsizlik sezdiklerinde veya bir gerilim durumu olduğunda normal etkileşime dönmek isteyecekler ve normale dönmelerini anlatan davranışlar sergileyeceklerdir (2011:168).

ii. *Vesaire ilkesine başvurma*: Bir etkileşim sırasında kişiler birbirlerine her şeyi tamamen anlatmadan iletişim kurarlar (Esgin, Çeğin, 2018: 228). Örneğin, bir sözden sonra kullanılan 'biliyorsun' sözü genellikle aktörün karşındakine, vesaire ilkesine başvurduğunu bildirme biçimidir. Bu durum aktör tarafından karşındakine "hayır, bilmiyorum" dememesi ve etkileşimi bozmaması için bir uyarı niteliği taşır. Kısaca, bu ilkeye göre her konum, katılımcıların, bu durumun sürmesi için tamamlamaları gereken eksik yanlar içerir (Tatlıcan, 2011: 168).

iii. *Perspektiflerin karşılıklılığını sağlama*: Schutz'un formülasyonunu kullanan etnometodologlar, aktörlerin bu kabul altında hareket ettiklerini ve bu gerçeklik duygusunu aktif biçimde aktarmaya çalıştıklarını, konumlarını değiştirdiklerinde bile aynı deneyimlere sahip olacaklarını vurgulamışlardır. Ayrıca aktörler, özel hareketler tarafından biçimlendirilinceye kadar perspektiflerindeki geçmişteki özel tecrübelerinden kaynaklanabilecek farklılıkları görmezden gelebilirler. Bu yüzden, çoğu etkileşimde diğerlerine bir perspektifler karşılıklılığının gerçekte var olduğunu göstermeye çalışan hareketlere başvurulacaktır (2011: 169).

iv. *Dokümanter araştırma metodu/Belgeleme yöntemi*: İnsanlar gündelik hayatta karşılaştıkları hareketlerin ve sözlerin bazı özelliklerini seçip bu özellikleri altta yatan bir kalıbın kanıtı olarak görürler. Yani bu kalıpları kendi bireysel belgelerinden başka bir ifadeyle tecrübelerinden yola çıkarak elde ederler. Daha sonra da bu özellikleri bu kalıp hakkındaki bilgilerine dayandırarak yorumlarlar. Bu durumda altta yatan bu kalıp bireyin kendi tecrübelerine (belgelerine) dayandırılarak oluşturulmakta, diğer taraftan da bu belgeler altta yatan bu kalıp hakkındaki bilinenlere göre yorumlanmaktadır (Gönç Şavran, 2013: 149).

5. GÜNDELİK DİL

5.1. Felsefede Gündelik Dil Kavramı

Felsefede mantıkçı pozitivistlerin savundukları ideal dil anlayışına tepki olarak Wittgenstein'in ikinci döneminde ortaya çıkan "gündelik dil" kavramı; Austin, Searle, Grice ve Strawson gibi kuramcılarla geliştirilerek "gündelik dil felsefesi" adıyla yeni bir alanın doğup gelişmesine sebep olmuştur (Boz, 2018: 47). Dil artık ilk dönemdeki gibi kusursuz bir mantıksal biçime dayandırılmaz, farklı işlevleri ve kullanım biçimleri bakımından ele alınır. Dil, günlük etkinliklerin bir parçası olarak kabul edilir. Dil, konuşanın ve dinleyenin yönelimleri, edimleri vb. açısından değerlendirilir (Ricoeur, 2000: 27).

Rossi (2001: 48), gündelik dili teknik dilin üzerinde inşa edilmiş bir temel olarak görür ve yorumuna şöyle devam eder: Gündelik dil özel terim üretme etkinliklerinin ve bunları açıklayan araştırmaların kavramsal temelindedir. Gündelik dil bir topluluğun her türlü deneyimini yansıtır ve o bizim dünya hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar. Bu sebeple günlük konuşmanın sahip olduğu zenginliğin soruşturulması bizi gerçeklik hakkında veya verili bir dilsel topluluktan türetilen kavrayış hakkında bilgilendirebilir.

Gündelik dil felsefesinin en önemli ismi Wittgenstein'in düşünceleri iki döneme ayrılarak incelenir. İlk dönemini ifade eden *Tractatus Logico-philosophicus* (1921) mantıkçı pozitivistin anlam konusundaki görüşlerini savunan düşüncelerin yer aldığı eseridir. Wittgenstein'in bu eserindeki dil anlayışı "resim-tasarım" teorisi adıyla bilinir. *Philosophische Untersuchungen* (1953) adlı eserinde [Türkçe edisyonu: *Felsefi Soruşturmalar*] ise, ilk dönemdeki mantıkçı pozitivist çizgisini bırakmakta ve kullandığı "dil oyunları" ifadesiyle dili artık toplumsal bir kurum olarak değerlendirmektedir (Altınörs,

2014: 178-179). “Dil oyunları” ve “hayat formları” kavramlarıyla Wittgenstein aslında, gündelik hayattaki dilin değişik kullanım biçimlerini açıklamada yetersiz olduğunu fark ettiği “referansçı” teori yerine, “anlam”ın tümce içinde kullanılan “bağlam”da aranması gerektiğine dikkat çeken “bağlamsal” ve “pragmatik” bir tez geliştirmektedir. Böylece, olguları resmeden ideal dil anlayışı, yerini günlük hayattaki sosyal pratik olarak insan konuşmasının bütününe kuşatan bir anlayışa bırakır (2014: 180).

Gündelik dil felsefesinin bir diğer önemli ismi Austin’dir. Austin “performatifler” ve “söz edimleri” kavramlarıyla gündelik dil felsefesine yepyeni ve çok etkin iki paradigma kazandırmıştır. O, yalnız dilde görünen sorunlarla, söylemin doğasıyla, eylem oluşuyla, sözcelerdeki nüanslarla, eylem olarak söylemle ilgilenmiştir. Austin gündelik dil felsefesinin en önemli temsilcisi olmakla birlikte gündelik dil felsefesi ifadesini kullanmamıştır. O, bu felsefeyi lengüistik fenomenoloji diye niteler (Özcan, 2016: 18).

Austin’e göre, bir sözceyi dile getirirken kişi üç farklı eylemden birini kullanır. Bu eylemler: (i)düzsöz, (ii)edimsöz, (iii)etkisözdür. Düz söz (locutionary), anlamlı bir sözcenin üretilmesini içerir. Edimsöz, konuşucunun teşekkür etme, reddetme, izin isteme gibi herhangi bir edimi hem söz hem de eylemle ifade etmesidir. Etkisöz, konuşucunun niyetine bağlı olarak, alıcı üzerinde etki yapmaya yönelik olan edimdir (Leech, 1983: 135’ten Akt. Gökmen, Çağlayan Dilber, 2011: 46-47).

Austin şunu hatırlatmayı da yeğler: Kelimeler ve cümleler tüm kullanım bağlamının dışında kesinlikle hiçbir şey belirtmez ve anlam, bağlamların fonksiyonuna göre değişir (Özcan, 2016: 35).

Austin’in öğrencisi olan Searle, gündelik dil felsefesi için bir diğer önemli isimdir. Searle, hocası olan Austin’in yaklaşımını genişleterek daha ayrıntılı bir söz edimleri teorisi geliştirmiştir. Searle Speech Acts (Türkçe edisyonu: Söz Edimleri) adlı eserinde bir dili konuşmanın bazı kurallara uygun davranışlar sergilemek olduğunu savunur. Searle sosyal anlaşmalar olarak kuralları “düzenleyici (regulative)” ve “kurucu (constructive)” kurallar olarak ikiye ayırır. Düzenleyici kurallar bağımsız şekilde var olan davranışları düzenler. Kurucu kurallar ise birtakım davranışları düzenlemekle kalmaz aynı zamanda yeni davranış şekilleri de yaratan kurallardır. Searle edimsöz edimlerinin bağlı olduğu kuralları, kurucu tipte kurallar grubuna dâhil eder. Selamlama, söz verme, özür dileme, başsağlığı dileme vb. edimsöz edimleri anlaşmalara dayalı kurumlara bağlı fiillerdir ve bu kurumları oluşturan kurallar aracılığıyla tanımlanır (Altınörs, 2014: 184).

Gündelik dil felsefesinin en önemli isimlerinden biri de Grice’dir. Grice şunu anlatır: Bir cümlenin anlamı genellikle ona uyuşimsal olarak yüklenen anlamı aşar. Söylenen şey (cümlenin lengüistik uyuşimsal anlamı) ve taşınan ya da bildirilen şey (sözcenin yorumu) arasında fark vardır. Denmek istenen şey ima edilir. Karşılıklı konuşmada ima (implicature) ‘işbirliği ilkesi’yle birlikte anlamın belirleyicisidir (Özcan, 2016: 70).

İma iletişimin örtük biçimidir. İmada kullanılan kelimelerin anlamı ve konuşmanın yapısı birbirine bağlıdır. Her ima özel bir durumdur; sonuçta düşündüğümüz bir bağlamda anlaşılabilir.

Konuşanın söylediği şeyi anlamak için şunları bilmek gerekir:

- i. X’in kimliği
- ii. Sözcenin gerçekleştirildiği an
- iii. Özel bir sözce durumunda ifadenin anlamı (Özcan, 2016: 71).

Gündelik dil kavramıyla ilgili bu bölümde ele alacağımız son isim Strawson’dur. Strawson gündelik dil filozoflarına biraz yakınlık duyuyordu. Ona göre tıpkı Austin’in düşündüğü gibi söz, bir tür eylemdir. Strawson, hep bu ilkeye bağlı kaldı (Özcan, 2016: 145).

5.2. Dil Araştırmalarında Gündelik Dil Kavramı

Dil araştırmaları çerçevesinde ele alacağımız gündelik dilin bir önceki başlıkla birlikte aslında Batıda hem kuramsal olarak hem uygulama açısından bir hayli ilerlemiş olduğunu görmüş olduk.

Johanson'a (1975) göre, günümüz Türkolojisi'nin oldukça geniş olan araştırma sahasında konuşulan Türkçeye yeteri kadar önem verilmemesi üzücü bir durumdur. Johanson'ın görüşünden hareketle birkaç sözlüğü ve Türk Dil Bilgisi kitabını incelediğimizde "gündelik dil", "konuşma dili" ve bazen de "sözlü dil" olarak karşımıza çıkan konuşulan Türkçe için yapılan çalışmaların tanımdan öteye gitmediğini görmekteyiz.

Gündelik dil, "bir dilsel topluluk çerçevesinde, özellikle günlük gereksinimlerle ilgili bildirişim durumlarında yaygın biçimde gerçekleşen, yazınsal, bilimsel, vb. dillere karşıt olarak ele alınan kullanımların tümü" (Vardar, 1980: 90).

Konuşma dili, "evde, sokakta, her günkü hayatta kullanılan tabii dildir (Ergin, :10).

Konuşma dili "çeşitli söyleyiş özellikleri olan ve yazı dilinden farklı olan dildir. Karşıtı yazı dilidir" (Korkmaz, 1992: 212).

Konuşma dili, "varlık ve eylemin ses demetleriyle karşılanmasından ibaret oluşu, dilin yapı olarak, her şeyden önce bir konuşma eylemi olduğunu bildirmektedir. Zaten, dil kullanımı, dilin yazı ile buluşmadığı, yazının kalıcı desteğini almadan önceki on binlerce yılın tamamında ve yazılı devirlerin büyük kısmında bir konuşmadan ibaret olmuştur (Karaağaç, 2012: 59).

Güncel Türkçe Sözlükte ise yine konuşma dili, "günlük yaşayışta kullanılan ve yazı dilinden az çok farklarla ayrılmış bulunan dil, günlük konuşma, günlük dil" şeklinde tanımlanmaktadır.

Kartallıoğlu'na (2015 a) göre, Türkiye Türkçesi konuşma dili, Cumhuriyet dönemindeki çeşitli politikalar sonucunda oluşmamıştır; Osmanlı konuşma dilinin çağdaş şartlar altındaki devamıdır. Osmanlı döneminden kalan konuşma dili örneklerine bakıldığında Türkiye Türkçesi konuşma diline benzer olduğu görülmektedir (Kartallıoğlu, 2015 b: 8).

Dil araştırmalarında gramer çalışmaları oldukça dikkat çekmektedir. Fakat Akın (2015)'in da dediği gibi bu çalışmalar daha çok yazılı metinlerde kalmıştır. Birey duygu ve düşüncelerini ifade ederken, konuşurken çoğu zaman gramere bağlı kalmadan serbest bir şekilde konuşur. Bunları kendi kurallarına göre gramerde yazıya aktarır. Ancak bu durumda da tam olarak başarılı olduğu söylenemez. Çünkü gramer kurallarının dışında pek çok özellik konuşma dilinde varlığını sürdürmektedir.

Dil araştırmalarında alanında gündelik dilin tanımı ve bu tanımın sınırları kesin belirlenmiş değildir. Ayrıca kavramı karşılayan terimlerin sayıca çokluğu da ayrı bir sorundur. Dil araştırmacıları, araştırma malzemelerini genel olarak yazı dili metinlerinden seçerken konuşma diline oldukça uzaktırlar. Gündelik dilin sunduğu dil malzemesinin yazı dilinin sunduğu dil malzemesinden farklı olması, hem dilbilgisinin bütün alt başlıklarında (ses, biçim ve sözdizimi) hem de sözvarlığı üzerine yapılan araştırmalarda önemli farklılıklar ortaya koyacağı muhakkaktır (Boz, 2018: 55).

Johanson'a göre (1975) konuşulan Türkçenin dilbilimsel Türkoloji için el değmemiş bir bölge olması, bu sahada çalışmaların yoğun bir şekilde devam etmesi açısından itici bir güç olmalıdır.

6. ÇAĞAN IRMAK'IN "BABAM VE OğLUM" İSİMLİ SİNEMA FİLMİNDE HAROLD GARFİNKEL'İN ETNOMETODOLOJİSİ AÇISINDAN GÜNDELİK DİL ÖRNEKLERİ

6.1. Babam ve Oğlum Sinema Filminde "Dizinsellik ve Anlamın Bağlama Gönderimlilik" Kavramının Örneği

3.İç/Gece Sadık-Yatak Odası

Aysun: Sadık... Sadık uyan...

Aysun: Sadık çok fena... **Geliyo...**

Sadık: Aysun Aysun... Ha? Şimdi mi?

Aysun: Sadık taksi bul çabuk... Erken geliyo...

Sadık: Tamam... Tamam... Sakin ol! Giyineyim... Cüzdanımı alsam yeter. Hemen durağı arıyorum...

Sadık – Allah kahretsin.

Sözcükler tam anlamlarını, bağlama gönderim yaparken yani bir dilsel iletişimde veya somut bağlamlarda kazanırlar. Burada Aysun'un "Geliyo... Erken geliyo..." sözü doğum anını bildirmektedir. Bu söz grubunun doğum anını bildirdiğini bir önceki sekansı yani bağlamı okuduğumuzda anlıyoruz.

6.2. Babam ve Oğlum Sinema Filminde "Açıklanabilirlik" Kavramının Örneği

7.İç/Gün Sadık-Ev

Fatma (ses): Açılmadı daha, gurcalama.

Fatma: Ne gene goşturuyon deli deli, gudurgan. Gel hadi ekmeeni yi. Ne çarpıyon gapıları eyle.

Deniz: Çarpıyorum. Hızla açıp kontrol ediyorum.

Fatma: Ne sebepten?

Deniz: Cüceleri yakalamak için o sebepten.

(Fatma yedirmeye başlar. Köfte makarna...)

Fatma: Ne cücesi be? Sen kendini sandın herhal. Başga kimse var mı burada?

Deniz: Var. Sen görmüyorsun saklanıyorlar. Gülliverde'ki, bir de Alis'teki cüceler. Alis büyüyünce öbürleri cüce kalıyo ya.

Fatma: Aliş kim. Hani geçende gözüne şişeynen furan çocuk mu?

Deniz: Çık (hayır anlamında...) O Ali... Hem vuramamıştı ki. Bu Alis kitaptaki kız. Sen bilmiyorsun.

Fatma: Eyi bakam. Hadi yi ekmeeni soğutma.

Deniz: Fatma anne?

Fatma: Fatma annesi gurban.

Deniz: Babam karne parası verdi dün. Red Kit alsak ya gasteciden. Orda da Co Dalton var. Küçük Co...

Fatma: Eyi, gelsin buban, gidersiz.

Bu sekansta Deniz önce Fatma için kapıyı çarpmadığının hızla açıp kontrol ettiğinin açıklamasını yapar. Yani bu durumu Fatma için anlamlı hâle getirmeye çalışır. Ardından Deniz yine Fatma için cüceler ve Aliş ile Alis arasındaki farkı anlamlı hâle getirmek için açıklamalar yapar. Aynı zamanda bu sekansta Austin'in edimsöz kavramı da karşımıza çıkmaktadır. Deniz'in hayır anlamındaki "çık" tepkisi hem eylem hem bir sözdür.

6.3. Babam ve Oğlum Sinema Filminde Dokümanter Araştırma/Belgeleme Yöntemi" Metodunun Örneği

23.Dış/Gün Çiftlik Evi

Deniz: Baba elimi sıkıyorsun.

Sadık: Aa... Öyle mi yaptım, kusura bakma...

(Deniz eve doğru koşar, Sadık bağırarak fırlar.)

Sadık: Deniz dur!

Sadık: **Kimse yok galiba... Bahçeye gitmişlerse...**

Deniz: Gelirler o zaman birazdan.

Sadık'ın ailesi genelde evde olur. Evde olmadıkları zaman ise bahçeye giderler. Sadık için bu durum bir kalıptır. Bu sekansta da evde kimse yoktur. Sadık altta yatan kalıba dayanarak evde olmama durumunu bahçeye gitme şeklinde kısaca betimler.

6.4 Babam ve Oğlum Sinema Filminde "Vesaire İlkesine Başvurma" Metodunun Örneği

93.Dış/Gün Otoban

Öbür arabanın içi:

İbrahim: Diurdulaa mı onlaa?

Hüseyin: Yok yok yörüdü araba hade gidelim...

Hüseyin: Çocuklaa deli çıkarmıştır Gülbeyaz'ı arabanın içinde.

Fatma: Nası Sadık?

Nuran: Eyiymiş bugünlerde maşallah.

Fatma: Eyi eyi aman...

Deniz: Babanne... Daha çok var mı şehre?

Nuran: Az kaldı az... Sıkıldın mı?

Deniz: Yok sıkılmadım da... **İşte...**

Deniz bu konuşmanın devamını getirmez. Aslında babasını özlemiştir, bir an önce babasına kavuşmak ister. Babaannesinin de bu durumu bildiğini düşünerek "işte" der ve konuşmayı yarıda bırakıp babaannesinin akışı bozmaması için vesaire ilkesine başvurur.

6.5. Babam ve Oğlum Sinema Filminde "Normale Dönmeye Çalışma" Metodunun Örneği

5.Dış/Gece Apartman Önü – Sabaha Karşı

Sadık: Allahım...

Sadık: Taksiii... Taksiii...

Sadık: Aysun, sabret aşağı inicez, sahil yoluna. Tutun bana. Gel kucağıma...

Aysun: Kimse yok mu? Allahım deliricem...

Sadık: Tamam... Tamam konuşma, yorma kendini...

(Sadık çeşitli kesmelerle, farklı sokaklarda, kucağında Aysun koşar. Sokaklar bomboştur. Dört farklı sokağa girerler.)

Sadık: **Allah belanızı versin... Geberdiniz mi hepiniz... Ne oldu herkese? Nerdeler?**

Aysun: Sadıık... Sadık... İndir beni...

Sadık: Ne oldu?..

Aysun: Geliyo... Bebek... Aaaaah...

Sadık: Yardım edin laaan. Uyanıın...

Etkileşim içindeki taraflar gerçeğin ne olduğu konusunda belirsizlik yaşadıklarında ve etkileşimde gerilime kapıldıklarında normale dönmelerini anlatan hareketler ve sözler sergilerler. Bu sekansa baktığımızda, normalde evin önünden daima taksi geçmektedir fakat o gece hiç taksi geçmemiştir. Bu durumda bir belirsizlik söz konusudur. Sadık da bu belirsizlikten dolayı gerilmiştir ve “Allah belanızı versin... Geberdiniz mi hepiniz... Ne oldu herkese? Nerdeler?” sözleriyle normale dönmeye çalışmaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmada Harold Garfinkel’in etnometodolojisi çerçevesinde gündelik dil ele alınmıştır.

Çalışma neticesinde ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

1. Bu çalışmanın uygulama bölümünde elde edilen bulgular ışığında etnometodolojinin gündelik dilden ayrı düşünülmemeyeceği görülmüştür.
2. Etnometodolojinin temel kavramlarından anlamın bağlama gönderimliliği kavramı, özellikle Wittgenstein’in ikinci dönem çalışmalarıyla paralellik sağladığı açıkça görülmektedir.
3. Yine etnometodolojinin anlamın bağlama gönderimliliği kavramında, bir ifadenin anlamının konuşmacının biyografisine, asıl niyetine ve dinleyiciyle arasındaki ilişkiye bağlı olduğu bağlamsal faktörler dikkati çekmektedir. Bu bağlamsal faktörlerden hareketle gündelik dil filozoflarından Grice’in iletişimin örtük biçimi olarak kabul ettiği ima kavramının bağlamda anlaşılması durumu oldukça benzerlik göstermektedir. Çünkü Grice de bir imanın anlaşılması için kişinin kimliğinin bilinmesi gerektiğine, sözcenin gerçekleştiği ana ve özel bir sözce durumunda ifadenin anlamına vurgu yapmaktadır.
4. Garfinkel’in temel kavramlarından açıklanabilirlik kavramı, üyelerin düzenli olarak gündelik ilişki ortamlarını üretmeleri ve düzenledikleri etkinlikleriyle onların bu ortamları açıklanabilir kılma prosedürleri aynı şey olduğu için Austin’in edimsöz edimler kavramıyla örtüşür.
5. Uygulama bölümünde üyelerin metotlarından dokümanter araştırma metodu/belgeleme yönteminin geçmiş tecrübelerle dayandığı ve yeni bir durumda tecrübelerden hareketle yorumlar yapıldığı görülmüştür.
6. Üyelerin metotlarından vesaire ilkesine başvurma yönteminde, iletişim sırasında kişilerin birbirlerine her şeyi anlatmadıkları ve buna paralel olarak iletişimde eksik yanlar olmasına rağmen etkileşim sürecinin bozulmadığı görülmüştür.
7. Üyelerin metotlarından normale dönmeye çalışma yönteminde, etkileşim içinde bir belirsizlik durumu söz konusu olduğunda üyelerin normale dönmek istediklerini belirten sözler söylemeleri ve davranışlar sergiledikleri görülmüştür.

KAYNAKLAR

- Akın, L. (2015). Konuşma Dili Grameri ve Sözlü Derlemlerden Yararlanarak Konuşma Dili Özelliklerinin Tespiti. *Türkiyat Mecmuası*, C.25/Bahar.
- Altınörs, A. (2014). *50 Soruda Dil Felsefesi*. İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.
- Boz, E. (2018). Felsefe ve Dil Araştırmaları Yaklaşımıyla Gündelik Dil. M.N. Doru, Ö.Bozkurt (Ed.), *Düşünce Bilimleri* içinde (s.47-56) Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları.
- Coulon, A. (2015). *Etnometodoloji*. (Ü. Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Küre Yayınları.
- Craib, I.(1992). *Modern Social Theory: From Parsons to Habermas, Harvester Wheatsheaf*, Çev. Ümit Tatlıcan, (Çevrimiçi), [http://www.umittatlican.com/uploadsF/1/Bir-Isbirliigi-Olarak-Toplum-Fenomenolojik-Sosyoloji-ve-Etnometodoloji-\(Ian-Craib,-1992\).pdf](http://www.umittatlican.com/uploadsF/1/Bir-Isbirliigi-Olarak-Toplum-Fenomenolojik-Sosyoloji-ve-Etnometodoloji-(Ian-Craib,-1992).pdf) , 19 Mart 2020.
- Cuff E.C. ve Sharrock W.W. ve Francis D.W. (2013). *Sosyolojide Perspektifler*. (Ü.Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Esgin A. ve Çeğin G. (2018). *Gündelik Hayat Sosyolojisi -Temalar, Sorunsallar ve Güzergâhlar-*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Garfinkel, H. (2014). *Etnometodolojide Araştırmalar*. (Ü. Tatlıcan, Çev.) Ankara: Heretik Yayınları.
- Giddens, A. (2016). *Sosyolojik Yöntemin Yeni Kuralları -Yorumcu Sosyolojilerin Pozitif Bir Eleştirisi*, (Ü. Tatlıcan ve B. Balkız, Çev.) Bursa: Sentez Yayıncılık.
- Gökmen, S.ve Çağlayan Dilber, N. (2011). Türkçe Derslerinde Söz Edimlerin Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme. *Dil Dergisi*(154), 44-60.
- Gönç Şavran, T. (2013). Fenomenoloji ve Fenomenolojik Sosyoloji. *Modern Sosyoloji Tarihi* içinde (s.116-172) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- İrmak, Ç. (2006). *Babam ve Oğlum*. İstanbul: Say Yayınları.
- Johanson, L. (1975). Araştırma Konusu Olarak Konuşulan Türkçe (N. Demir, Çev.) *İlmi Araştırmalar*. S.12. s.215-220.
- Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kartallıoğlu, Y. (2015a). "Osmanlı Konuşma Dilinin Kaynakları", 5. *Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Oğuzlar: Dilleri, Tarihleri, Kültürleri*, Ankara.
- . (2015 b). "Carbognano'ya Göre Osmanlı Türkçesi Yazı ve Konuşma Dili İlkeleri". *Dil Araştırmaları*, S16. s.7-27.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özcan, Z. (2016). *Dil Felsefesi II (Gündelik Dil Paradigması)*. Bursa: Sentez Yayıncılık.
- Poloma, M. M. (1993). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, (H. Erbaş, Çev) Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Ricoeur, P. (2000). *Söz Edimleri Kuramı ve Etik*. (A. Altınörs, Çev.) Bursa: Asa Kitabevi.
- Rossi, J. G. (2001). *Analitik Felsefe*, (A. Altınörs, Çev.) İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Smith, P. (2005). *Kültürel Kuram*, (S.Güzelsarı ve İ.Gündoğdu, Çev.) İstanbul: Babil.
- Sünger, P. (2020). *Harold Garfinkel'in Etnometodolojisi Açısından Gündelik Dil*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Tatlıcan, Ü. (2011). *Sosyoloji ve Sosyal Teori Yazıları*. Bursa: Sentez Yayıncılık.
- Turner, J. (1991). *The Structure of Social Theory*, Chapter 23, Wadsworth Publishing Company, 5.Basım, Çev. Ü. Tatlıcan, (Çevrimiçi), [http://www.umittatlican.com/uploadsF/1/Etnometodolojik-Itiraz--Jonathan-H.-Turner-\(1991\).pdf](http://www.umittatlican.com/uploadsF/1/Etnometodolojik-Itiraz--Jonathan-H.-Turner-(1991).pdf), 25 Mayıs 2020
- Vardar, B. (1980). *Dilbilim ve Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Wallace, R. A. ve Wolf, A. (1995). *Contemporary Sociological Theory*. Dördüncü Basım. New Jersey: Prentice Hall.
- . (2012). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları –Klasik Gelenegin İyileştirilmesi-* (L. Elburuz ve M. R. Ayas, Çev.) Ankara: Doğu Batı Yayınları.

EXTENDED SUMMARY

In this study, everyday language is discussed within the framework of Harold Garfinkel's ethnomethodology.

After defining Parsons' theory of action, symbolic interactionism, Goffman's Dramaturg analysis and phenomenology (phenomena), which are considered as sources of ethnomethodology in the theoretical part of the study, ethnomethodological movement was processed with the concepts of ethnomethodology and methods of members. Then, the appearance of the concept of everyday language in philosophy and language research was processed. Since ethnomethodology's field of study is everyday life, the views of everyday language philosophers are clearly visible, especially at the basis of the concepts of indexicality and explainability.

In the application section of the study, the 'my father and my son' script text written by Çağan Irmak is accepted as a whole and interpreted under the headings of everyday language, basic concepts, index (connection of meaning) and explainability; methods of members, method of documentation, etc. applying to principle and trying to get back to normal.

It is possible to classify sociological theories in very different forms. In these classifications, it can be said that the classification, in which sociological theories are divided into two at the most general level in terms of their basic assumptions and objects of study, is widely accepted. In this classification, the first group creates theories that focus on large-scale social structures and the analysis of these structures, which are supposed to largely shape human behavior. These theories are generally called structuralist theories or macro-sociology. Theories that fall into this second group are also generally called interpretive approaches, approaches to social action, or micro-sociology (Wallace ve Wolf, 1995: 5). Ethnomethodology, which is the main subject of our study, and symbolic interactionism, which we will consider as its sources, and phenomenological sociology can be evaluated between interpretive sociological approaches that we call the second group.

Although ethnomethodology is not an exact branch of symbolic interactionism, which can be considered as an interpretative approach, there are many common points such as face-to-face communication, the importance of everyday language, and the consideration of subjective as well as objective aspects of society.

The biggest thing phenomenology has in common with ethnomethodology, which can be considered as another interpretive approach, is that each person sees social order as a different experience. Although he has a lot in common with his sources, what makes ethnomethodology different from them is that he does empirical work rather than theory.

Ethnomethodology is not concerned with trying to explain human behavior. Instead, it is concerned with how its members create a sense of reality. For this reason, he experiments with everyday life. Some concepts are used when Garfinkel and many other ethnomethodologists carry out these experiments in everyday life. The important ones are practical achievement / execution, contextuality, reflexivity, explainability and member opinion.

In everyday life experiments, Garfinkel and other ethnomethodologists try to access the methods of the members. When we look at Garfinkel's work titled Research in Ethnomethodology, we come across four member methods: (i) Trying to return to normal, (ii) resorting to the principle of etc., (iii) ensuring the reciprocity of perspectives, and (iv) a documentary research method / documentation method.

Ethnometodolojik araştırmaların en büyük referansı olan günlük yaşam, gündelik dil kavramını da beraberinde getiriyor.

The concept of everyday language is an understanding of language put forward by Wittgenstein against the ideal understanding of language defended by logical positivists. According to logical positivists, language is a logical system and it has certain rules. For this reason, language is evaluated within the contrast between truth and falsehood. But in Wittgenstein's understanding of language, "meaning" should be sought in context. Parallel to this, Wittgenstein's understanding of language stands out in ethnomethodology. According to ethnomethodology, the meanings of the words alone remain incomplete in this social order, as the social order is constantly recreated by the members. Words only make sense in the context in which they are found. Again, the concept of implication, which Grice calls the implicit form of communication, regarding the search for meaning in context, draws attention. Grice emphasizes the importance of identities of people, the moment of communication and the meaning of the expression in a special communication situation for people to understand each other in communication.

Another important point regarding the relevance of ethnomethodology to everyday language is the overlap of Austin's concept of vocal acts with the concept of explainability of ethnomethodology. The concept of virtuous acts is called "verb committed while saying something" by researchers. In the concept of explainability, it is noteworthy that the members' production of regular daily relationship environments and the activities they organize are the same as the procedures for making these environments explainable.

The member methods that Garfinkel determined in his daily life experiments were applied to the daily language in the application part of the study.

In the light of the findings obtained in the application part of this study, it has been confirmed that ethnomethodology cannot be considered separate from everyday language and that ethnomethodology is suitable for everyday language.

Keywords

Ethnomethodology, Harold Garfinkel, daily language, language sociology, philosophy of language.